

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Bilten

Št. 1, letnik X.
januar 2011

Vsebina

<i>Magdalena Tovornik:</i>	CIOFF® praznoval 40. obletnico delovanja	3
<i>Maša Kumperger:</i>	40. Svetovni kongres zveze CIOFF® in Aktiv mladih	4
<i>Janez Florjanc - Fofa:</i>	Folklorniki v zrelih letih	5
<i>Marjan Malek:</i>	Pozdrav jeseni 2010	8
<i>Jernej Jakob:</i>	AFS Študent Maribor na Cookovih otokih	9
<i>Branka Moškon:</i>	35 let delovanja FD Kres iz Novega mesta	11
Fotografije:	40. CIOFF® skupščina na Tahitiju; Cookovi otoki in festival <i>Te Maeva Nui</i> (foto: <i>Jernej Jakob</i>)	12

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
Glavni trg 7
p. p. 173
4000 Kranj
e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:
glavni urednik Janja Ravnikar
član Janez Florjanc
član Božidar Fabjan

Prispevke pošiljajte na: janja.ravnikar@gmail.com

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Panjska končnica: Poklon treh kraljev (Motiv treh kraljev sodi na začetek ciklusa slik o Jezusovem življenju. Na Slovenskem je praznik treh kraljev obravnavan kot »tretji Božič«.)

CIOFF® praznoval 40. obletnico delovanja

Kar 40 let je minilo od ustanovitve te svetovne organizacije, ki ji je na svet pomagal tudi naš dr. Bruno Ravnikar. Letošnje zasedanje 40. Generalne skupščine CIOFF® v Papeete, glavnem mestu Francoske Polinezije, je bilo zaznamovano s to pomembno obletnico. Iz Slovenije smo se ga udeležili dr. Bruno Ravnikar (častni član), Magdalena Tovornik (delegatka) in Maša Kumperger (predstavnica mladih).

Zaradi nenadne bolezni predsednika CIOFF® sta si naloge vodenja Generalne skupščine in vseh spremljevalnih zasedanj delila podpredsednik CIOFF® g. Hugo Ifran (Argentina) in generalni sekretar CIOFF® Philippe Beaussant. Sicer pa je bila udeležba članic podobna kot prejšnja leta.

Program letošnjega jubilejnega srečanja je bil zelo obširen – zasedali so vsi organi, vsi sektorji, zelo lepo je uspela Kulturna konferenca, Forum mladih in vrsta spremljevalnih prireditev, za katere so poskrbeli organizatorji. Njihova tradicijska kultura nas je presenečala na vsakem koraku in prepričana sem, da jih bomo v bodoče pogosteje srečevali na CIOFF® festivalih po vsem svetu.

Podrobnejše poročilo o Generalni skupščini bom predstavila na našem Zboru članov v februarju 2011, tokrat pa bi rada izpostavila dvoje: Veliko pozornosti je bilo posvečeno odnosu med CIOFF® in UNESCO. Po lanskem odhodu g. Jeana Rocha, ki je bil zadolžen za stike z UNESCO, sem bila soglasno na javnem glasovanju za stalno predstavnico izvoljena M. Tovornik. To je dobro tudi za ZLTSS, saj smo s tem okrepili svojo vlogo tudi v Izvršnem odboru CIOFF®. Drugo pa je imenovanje Maše Kumperger, katere navzočnost v Papeete je bila zelo dobro sprejeta. Posebej smo veseli zaupanja, ki ga je pridobila z imenovanjem za stike med Forumom mladih in Sektorjem za Centralno Evropo, kamor sodi tudi Slovenija.

Glavni cilj in naloga našega sodelovanja v CIOFF® pa ostane tudi v bodoče širitev možnosti za kvalitetna gostovanja naših folklornih skupin na mednarodnih CIOFF® festivalih in za gostovanje dobrih folklornih skupin iz vsega sveta na festivalih v Sloveniji. Morda bo k temu pripomogla tudi analiza o stanju naših folklornih skupin, njihovih možnostih in željah, ki jo bomo v

kratkem izdelali na osnovi posredovanih vprašalnikov. Za naslednje leto ostaja veliko skupnega dela!

Vsem našim članom in ljubiteljem slovenske ljudske tradicijske kulture se iskreno zahvaljujem za sodelovanje v letu 2010 in želim SREČNO IN USPEŠNO 2011!

vaša Magdalena Tovornik, predsednica ZLTSS

40. Svetovni kongres zveze CIOFF® in Aktiv mladih

Letošnji svetovni kongres zveze CIOFF® je potekal od 7. do 13. novembra v Papeete, glavnem mestu polinezijskega otoka Tahiti. Svetovni kongres zveze CIOFF® vsako leto zajema zasedanje Sveta, sestanke komisij, delovnih skupin, sektorjev in Aktiva mladih, Generalno skupščino, Kulturno konferenco, Odprti forum in delavnice ter kulturne dejavnosti.

Aktiv mladih (CIOFF® Youth) je svoj uvodni sestanek izpeljal že prvi dan, kjer smo se med seboj vsi spoznali in predstavili. Poslušali smo poročila odbora Aktiva mladih, predstavnikov sektorjev in predstavnikov mladih v komisijah delovnih skupin. Predstavljeni so bili opravljeni projekti in projekti v teku. Še posebej so se predstavili predstavniki novih nacionalnih komisij, med katere spada tudi Slovenija. Zagotovljena nam je bila pomoč vseh že obstoječih nacionalnih komisij in odbora Aktiva mladih. Tako med uradnimi sestanki kot tudi med druženjem v prostem času smo se novi člani počutili zelo dobrodošle, saj je Aktiv mladih med seboj zelo povezan. Na uradnem razporedu je bilo rezervirano tudi eno popoldne za predstavitev Aktiva mladih, njegove zgodovine in programa vsem prisotnim delegatom na dogodku Odprti forum.

Vsak predstavnik nacionalne komisije Aktiva mladih se je udeležil sestanka svojega sektorja, kjer smo se seznanili s tekočim dogajanjem v sektorju. Med sestankom sem bila imenovana za

opazovalko trenutnega sektorskega predstavnika mladih. Udeležila sem se tudi ostalih zgoraj naštetih dogodkov in seveda, najpomembnejšega med njimi, Generalne skupščine.

Poleg sestankov smo bili vsak večer priča različnim prireditvam, katere so nam dodobra približale polinezijsko kulturo. V čast nam je bilo udeležiti se sprejema pri polinezijskem predsedniku, županu glavnega mesta in ministru kulture.

Po šestih dneh trdega dela in pozornega poslušanja so nas zadnji dan peljali na izlet na otok Moorea. Tam smo zaslužno uživali v medsebojnem druženju, ogledih, kopanju, tradicionalni hrani in seveda polinezijskemu plesu. Zadnja dva dni pa smo odpotovali na otok Bora Bora, kjer so za nas organizirali zanimive ogledne in prireditve, preko katerih smo spoznavali čare tega prelepega otoka.

Moram priznati, da skoraj nisem imela občutka, da je bila to moja prva udeležba na svetovnem kongresu zveze CIOFF®, saj sem poleg novega znanja odšla domov z velikim številom novih prijateljev, zaupnikov in mnogo lepih spominov.

Maša Kumperger, Predsednica Aktiva mladih Slovenije

Folklorniki v zrelih letih

Kot član strokovnega sveta navajam nekaj svojih razmišljanj o folklornikih v zrelih letih in to na bolj prijeten, razgibano berljiv način. Osnovna nit prispevka je delitev skupin starostnikov glede na njihove cilje, znanja in druge interese. Ker sem tudi sam iz take generacije in še poplesujem, predvsem pa tako populacijo poučujem, opisujem le nekaj svojih spoznanj in razmišljanj, ki jih spoznavam ob druženju z njimi, hkrati pa so lahko to še kratki napotki, ki olajšajo delo z njimi.

Vse »zrele« folklornike delim v osnovi v štiri večje amaterske skupine – v slovenskem folklornem prostoru do sedaj profesionalcev pač nismo imeli.

Prvo skupino sestavljajo ljubitelji folklorne, ki niso nikoli plesali ljudskih plesov, niso gibalno in plesno tako razviti in plešejo le v lastno zadovoljstvo, se družijo in uživajo v spoznavanju in plesanju, podobno kot pri družabnih plesih. Za njih je najprimernejša oblika spoznavanja plesov v t. i. folklornih plesnih delavnicah, kjer se naučijo le posameznih korakov in plesov, brez postavitve ali le z minimalnimi povezavami dveh ali treh plesov za popestritev učenja. Tako plesno delavnico imamo že eno leto v Trzinu. Vsak zadnji petek v mesecu »predelamo« nekaj enostavnih plesov ene slovenske pokrajine, včasih pa še kakšen ples iz bivše skupne države. Poleg vseh folklornikov trzinske folklorne skupine se teh delavnic udeležujejo tudi občani, stari in mladi, in je tako skupno plesanje prav zanimivo. Seveda je taka delavnica zastavljena tudi drugače, npr. tako, da se v enem večeru zvrstijo plesi različnih slovenskih pokrajin. Včasih so težave s financiranjem teh delavnic, vendar poteka pri nas vse bolj prosto-voljno, plačujemo le godce, kar pa je bila navada že od nekdaj.

Drugo skupino sestavljajo rekreativni bivši folklorniki, veterani, ki zaradi druženja, veselja do folklorne, ohranjanja kondicije in zdravja hodijo na zahtevnejše folklorne vaje ali delavnice, kjer obnavljajo »že pozabljeno«, ob tem uživajo, nikakor pa si ne želijo nastopati pred občinstvom, ker so svoje že odplesali v mladosti. Take skupine se dobivajo le občasno, ob raznih praznovanjih, ali pa redno kot npr. v Etno klubu Zlati zob v Ljubljani ob raznih projektih, ki jih organizira Folk Slovenija, Maroltovci in drugi posamezniki.

V tretjo skupino starejših folklornikov štejem aktivne in upokojene plesalce, ki nikoli niso plesali folklornih plesov, a so si to celo življenje želeli, imajo pa tudi veliko željo nastopati in pokazati naučeno pred gledalci in na raznih medsebojnih srečanjih. Običajno so folklorno neizplesani in z učenjem osnov valčka in polke šele vstopajo v svet ljudskih plesov. Za njih so primerne enostavnejše plesne postavitve. Neizmerno nagnjenje do pozabljanja pa je le ena od značilnosti takih skupin, ki navadno le z enkrat tedenskim srečanjem na vajah več od povprečnosti težko dosežajo. So pa največkrat prisrčno gledljivi v svojem naivnem poplesavanju pred občinstvom.

Zadnja skupina pa je skupina plesalcev, veteranov, ki so v mladosti plesali pri različnih folklornih skupinah, prekinili svoje plesne dejavnosti za neko časovno obdobje in nato v zrelih letih, v

svojem tretjem življenjskem obdobju, spet želeli obnavljati svoje znanje in ga nadgrajevati z novimi postavitvami. Skupna jim je neustavljiva želja ponovno nastopati, potovati na turneje in celo tekmovati na raznih srečanjih in festivalih. Take skupine so ljubljanski Cof, Tine Rožanc – veterani, veterani Emone, mariborska Bela krizantema, velenjski Sok, upokojenci z Naklega in Kamnika in še bi lahko našteval. Končno bi v to skupino lahko uvrstili vse izvirne folklorne skupine, kjer so starejši aktivnejši pri vseh dejavnostih, ohranjanju in prenašanju najrazličnejšega ljudskega izročila na mlajše generacije. Ko ti plesalci plešejo ples, naučene v mladosti, običajno ni prevelikih težav. Ob novih postavitvah so koraki in plesi zaradi rutine in predhodnega znanja hitro osvojeni. Težave pa se začnejo pri postavitvah, ki bi morale biti enostavnejše in fizično manj naporne, predvsem pa take, da lahko vsak pleše na vsaki poziciji brez nekih dodatnih vaj. V teh skupinah so tudi vse pogostejše fizične težave, saj zaradi težkih odrskih postavitvev nekateri ne zmorejo odplesati zelenega. Želeti in to narediti je sploh problem tretjega življenjskega obdobja. Samokritičnost in skrb za lastno zdravje mora pač prevladati pred veliko ljubeznijo, tudi v tem obdobju svojega življenja ohranjati, razvijati in poustvarjati plesno, glasbeno in drugo izročilo svojega naroda.

Seveda pa je v slovenskem prostoru še mnogo skupin, ki so mešanica vseh štirih opisanih skupin folklornih navdušencev in verjetno se vsak folklorno zasvojen starostnik najde v kateri od njih.

Če je glasba hrana duše, folklorniki dodajamo še ples kot hrano za telo. Pri poustvarjanju folklornega izročila pa dobivamo oboje. Kakšna sreča, mar ne?

Janez Florjanc – Fofa

Pozdrav jeseni 2010

V nedeljo, 3. 10. 2010, ob 12. uri je na prireditvenem prostoru pred osnovno šolo v Staršah potekal 3. Mednarodni otroški folklorni festival *Pozdrav jeseni 2010*. Organizatorji tega festivala so bili KUD »Franc Ilec« Loka – Rošnja, Osnovna šola Starše in Občina Starše. Slednja je bila skupaj s TZS in TD Starše tudi pokrovitelj festivala.

Na mednarodnem otroškem festivalu so se predstavile tri otroške folklorne skupine, vsaka z dvema plesnima koreografijama ljudskih plesov, s pesmimi in godčevskimi vižami. Iz Maribora je pripotovala OFS DKV »KROG« Maribor, ki se je predstavila s štajerskimi in belokranjskimi plesi. Domače okolje je predstavila OFS Osnovne šole Starše, in sicer s štajerskimi plesi, navadami in običaji ter godčevsko zasedbo. Iz tujine pa je na festival pripotovala starejša OFS KUD Mihovil KRUŠLIN, Šenkovec iz Hrvaške, ki je predstavila ples svojega domačega okolja *Jaskanska razglednica* in ples ter pesmi Medžimurja *Zbogom, zbogom, Medžimurje*.

Vse tri skupine so navdušile okrog 800 gledalcev, ki so vsak njihov nastop nagradili s ploskanjem. Poudariti je treba, da se domača otroška folklorna skupina vedno bolj uveljavlja tudi zaradi podpore FS KUD »Franc Ilec«, saj se je lahko z njihovo pomočjo 30. maja 2010 udeležila Folklorne smotre v Mali Subotici. Tam je prav tako s svojim nastopom navdušila številno občinstvo in ostalih 20 otroških folklornih skupin, ki so nastopile na tej prireditvi v prenovljeni dvorani. Organizator jih je uvrstil na konec smotre in tako gledalci kot ostale folklorne skupine so nastop skupine iz Slovenije zelo lepo sprejele ter večkrat pozdravile s ploskanjem, morali pa so tudi ponoviti del nastopa in nastop mlade godčevske skupine.

V upanju, da bo v naslednjem letu nastopilo na festivalu v Staršah več tujih otroških folklornih skupin, se organizator že pripravlja nanj. Zagotovo bo sodelovala OFS KUD Lovas Hrvaška, saj je to leto zaradi recesije pripotoval na festival le njihov umetniški vodja.

Marjan Malek

AFS Študent Maribor na Cookovih otokih

25. julij je bil za nas AFS-ovce dolgo pričakovan. To je bil dan, ko smo se odpravili na najbolj oddaljeno gostovanje v zgodovini KUD-a, in sicer na majhno pacifiško otočje, imenovano Cookovi otoki. Pred nami je bila dolga in naporna pot, ki se je začela v Mariboru, od koder nas je avtobus odpeljal do Aerodroma Ljubljana. Preden smo prispeli do končne destinacije – Cookovi otoki, smo prestopili v Frankfurtu, Seulu in Aucklandu. Dolga čakanja na letališčih (tudi več kot 10 ur) smo si krajšali s spanjem, z igranjem kart, druženjem v gostilnah (fantje), nakupovanjem (dekleta), naši glasbeniki pa so tudi zaigrali kakšno domačo. Dolgotrajen postanek v Aucklandu smo nekateri izkoristili za kratek ogled tega prečudovitega mesta. Gre za sodobno mesto, ki je z 1,4 milijoni prebivalstva največje novozelandsko mesto.

Na Cookove otoke smo prispeli po več kot dva dni trajajočem potovanju. Pristali smo na otoku Rarotonga, ki je največji izmed 15 otokov, ki sestavljajo to otočje. Na letališču so nas ob zvoku ukulele in s cvetjem pričakale družine, pri katerih smo na otoku bivali. Večinoma smo bili v družine razdeljeni po prej dogovorjenih parih, bivalni pogoji pa so bili od družine do družine zelo različni. Tako so nekateri bivali v takšnih pogojih, ki bi se skoraj lahko primerjali s hotelom s tremi zvezdicami, drugi pa so bili brez oken v hiši ali pa so si domovanje delili s ščurki in mišmi. V vsakem domu pa je bilo moč najti gekone, majhne kušcarje, ki jih domačini imenujejo mokoti. Gre za nenevarne plazilce, katerih oglašanje zna biti zelo moteče, na plano pa pridejo ponoči, ko lovijo večje in komarje.

Rarotonga je upravno središče Cookovih otokov. Obseg otoka je zgolj 32 km, število prebivalcev pa je okoli 16.000. Notranjost otoka je hribovita (prek 600 m nadmorske višine) in posejana z deževnim gozdom. Pobočja se strmo spuščajo proti obalni ravnici, kjer prevladujejo palme in peščene plaže. Skoraj celoten otok je obdan s koralnim grebenom, ki daje morju turkizno barvo, za koralnim grebenom pa je temno moder Tihi ocean. Na prvi pogled je otok spominjal na otok iz TV nadaljevanke *Lost*. Največje in tudi glavno mesto je Avarua. Gre za živahno in prijazno mesto z relativno veliko trgovinami, kavarnami, restavracijami in ostalimi turističnimi objekti.

Na Cookove otoke pa nismo prišli samo na dopust, ampak predstaviti naš ljudski ples in pesem ter ne nazadnje predstavljati Slovenijo. Povabljeni smo bili na njihov tradicionalni 45. festival, imenovan »Te Maeva Nui«, kar v prevodu iz maorščine pomeni največje oz. najpomembnejše praznovanje. Festival poteka vsako leto konec julija in v začetku avgusta in ga izvajajo v čast neodvisnosti od Nove Zelandije. V bistvu gre za tekmovanje med otoki v plesu, pesmih, bobnanju, različnih športnih igratih in kulinariki. Da pa se globalna finančna kriza pozna tudi na Cookovih otokih, je bilo vidno na festivalu, saj so se zaradi veliko manjše finančne nagrade kot v preteklih letih festivala udeležili samo predstavniki petih otokov.

Akademsko folklorna skupina Študent se je na treh večerih predstavila s plesi iz Razkrižja, koroškimi plesi, prekmurskimi plesi in gorenjskimi plesi, ob različnih priložnostih pa še s kratkimi animacijami, ki so vsebovale pobleško polko, rašplo ter fantovski ples s klobuki. Prav po slednjem smo postali znani po celem otoku in tako so nam zmeraj govorili: »Do the funny hat dance!«

Trije nastopi v štirinajstih dneh so nam omogočali veliko prostega časa in tega lahko na otoku preživiš ob zanimivih dejavnostih. Najprej pa smo morali poskrbeti za lastno mobilnost. Čeprav je otok majhen, povsod ne moreš priti peš. Večina se nas je odločila za skuterje, najpopularnejšo prevozno sredstvo na otoku. Za vožnjo z njimi pa si je bilo najprej potrebno pridobiti njihovo vozniško dovoljenje. Tako smo morali nekateri (tisti s starejšimi slovenskimi vozniški dovoljenji) opravljati tudi praktični preizkus znanja, ki je bil sestavljen iz vijuganja med stožci na poligonu, predvsem pa se je bilo potrebno navaditi vožnje na levem pasu cestišča.

Tako smo dneve preživeli večinoma na plažah, kjer smo se kopali in šnorklali (morsko življenje je prečudovito), nekateri so šli na pustolovščino s štirikolesniki, drugi na potapljanje, spet tretji na odprto morje na ribolov. En dan smo izkoristili za ogled rajskega otoka *Aitutaki*. Zvečer je večinoma sledilo skupno druženje ob kartah in slovenski domači glasbi, ki je trajalo pozno v noč.

Zadnje dneve smo izkoristili za mrzlično iskanje spominkov. Najpogostejši spominki so bili črni biseri, kateri so zelo značilni za Cookove otoke. Njihove cene so se gibale od 10 novozelandskih dolarjev (6 evrov) pa tudi do več tisočakov. Sicer se cene živil in

ostalih izdelkov niso bistveno razlikovale od tistih pri nas (morda so bile za malenkost višje), vendar je bila ponudba precej skromnejša. Navaditi pa smo se morali tudi na odpiralni čas trgovin, saj so se med delavniki trgovine večinoma zapirale ob četrti uri popoldan, v nedeljah in praznikih pa ob devetih zjutraj. V nedeljah tudi ni bilo moč kupiti alkoholnih pijač, zato smo si zalogo morali narediti že v soboto. Zadnji dan je minil v slovesu od družin in izmenjevanju daril. Zahvalili smo se jim za res veliko gostoljubnost in znova je napočil čas za dolgo potovanje nazaj proti domu.

Jernej Jakob

35 let delovanja FD Kres iz Novega mesta

Folklorno društvo Kres iz Novega mesta bo 26. marca 2011 v športni dvorani Leona Štuklja v Novem mestu praznovalo 35 let svojega delovanja. Prisrčno vabljeni!

Branka Moškon

Cookovi otoki in festival Te Maeva Nui (foto: Jernej Jakob)